

מזת' קזת הכר שזה

וואס דורך איר שפירט מען די זיסקייט פונ'ם באשעפער

משיחותיו של הגאון רבי מנחם ברוך יאזעע שליט"א בעל 'מותיקות התורה'

סיפור לשולחן שבת

הדירה שהמתינה...

ספור נפלא שהגיע לשלחן המוערכת, ב"ה זכיתי לגור בירושלים עיה"ק, העיר שבא בחר ה' למושב לו, במישך פמה שנים גרתי בשכירות בבנין שהיו בו פמה דירות שהיו שכיכים לאדם אחד.

יום אחד אני מקבל טלפון מבעל הבית שיש לו אשורים להחריב את הבנין ולבנות תחתיו בנין גדול, ועלי לפנות בתוך חודש את הדירה, הבנתי שאין לי הרבה בררות ועלי לחפש דירה בהקדם, התרוצצתי בין דירה לחברתה, תליתי מודעות, אבל משום מה שום דירה לא התאימה לי ולמשפחתי.

כך עברו להם הימים כששאר השכנים בבנין כבר עזבו, ואני נותרתי לבד בבנין, ובעל הבית דוחק בי לצאת בהקדם, ערב אחד בעודי יושב בביתי ודן עם בני ביתי להיכן אפשר לעבור בעל הבית הגיע לביתי והודיע לי חד משמעית, שהיות שבכל יום שעובר הוא מפסיד כסף רב, הוא מתחיל בעוד ימים את העבודות.

הכנסתי אותו לביתי, הראתי לו שכל הפלים והבגדים בתוך קרטונים, ואמרתי לו שגם לנו כלל לא נוח להיות בדירה ולהוציא כל פעם דברים מהקרטונים, אלא שפשוט אין לנו ברירה מחמת שלא מצאנו דירה

<<

לקח מהפרשה

להכניס בפית שלנו את הרוח של אברהם אבינו

אלינו וכמה עלינו להיות נאמנים לבורא בכל מצב, וכל התורה פלה בנויה על המעשים של אברהם אבינו, בית המקדש היה בנוי על פי מה שעשה אברהם אבינו, כמובא בסוף הפרשה, וכן הציצית והתפלין נוסדו מאמרותיו וממעשיו של אברהם אבינו, שכלל מעשה ודבור חי את הבורא.

לפי דברינו מבאר מדוע גופי תורה נאמרו ברמזיה, ואלו הפרשיות של האבות ועבדי אבות נאמרו באריכות, היות שכאשר אנו מעמיקים במעשיהם, אנו מקבלים דעת פנימית של כל המצוות שזה תכלית המצוות, מצוה מלשון צות וחבור.

כל מצוה צריכה לחבר אותנו לבורא, לדגמא בשבת קודש נאמרו אסורים רבים והנם הכנה עבורנו שנעצר ממרוצת הרגלנו, ונתבונן בקרבת ה' אלינו וברב הטוב שהוא מרעיף עלינו, נמצא שהאסורים הם הדרך להגיע אל היסודות שהנהיג לנו אברהם אבינו, שנטע אשל וקרא שם בשם ה', שהכניס בכלם דעת של הודאה ואהבת ה'.

אם בן יסוד השבת הם מעשי אברהם אבינו, ולפיכך מאריכה התורה במעשים כי זה הנשמה הפנימית של כל מצוה ומצוה, וזה שאנו ממשיכים בתפלת מנחה <<

פרשתנו עוסקת בשדוך של יצחק ורבקה, וכל המעשה מובא באריכות כמו שאמרו חז"ל (ב"ר) "יפה שיחתו של עבדי אבות יותר מתורתן של בנים", וזה מחמת ש- "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה" (קדושין מ:). שתכלית התורה הקדושה היא לעדן את האדם ולהביאו למעשים טובים וישרים.

ופרשה זו פותחת "ואברהם וקן בא בימים וה' ברוך את אברהם בכל" אברהם אבינו הרגיש שיש לו הכל, למרות שהיו לו קשיים רבים ונסיונות שונים, הוא הסתכל על כל הטוב שיש לו, היות שאברהם אבינו חי את הבורא, והרגיש את אהבת ה' אליו, ובכל עת עסק ברוחניות ובוה היה לו שלמות, ולפיכך הרגיש שלא חסר לו כלום.

ובכל שבת אנו אומרים במנחה 'אברהם יגל יצחק ירנן יעקב ובניו ינוחו בו' - אברהם היה שמח תמיד כי הוא ראה את כל הטוב שה' פרא עבורו, הוא ראה את אהבת ה' אליו והתמלא בנאמנות הדדית לבורא, והיה מוכן לעשות הכל למען שמו יתברך.

אמנם לא היו לאברהם בחייו, ילדים ותלמידים רבים שהמשיכו את דרכו, אבל הוא הכניס את דעת ה' באיכות, הוא למד את כלל ישראל לדורות עולם, כמה ה' קרוב

לקנות שלמות רוחנית אמתית, לא כבוד, ולא שאר הבלי העולם הזה. יסוד זה אמור להיות בכל מעשה שאנו עושים, שנכסף לקנות שלמות רוחנית ודבקות בבורא ברוך הוא לפי דעת הצדיקים, והיות שהעולם הזה מטעה מאוד ראוי לנו שיהיה לנו חבר שביא לנו שפלות והכנעה, בכדי שנצעד בדרך הנכונה.

ובכל יום ויום, הקב"ה שולח לנו נסיונות מבית ומחוץ, ועלינו להיות חכמים ולהתעלות על ידי הנסיונות ולקנות בנפשנו עוד נאמנות, ועוד קרבה לבורא.

לכל אחד ואחד, יש זמנים של קשי. השאלה, מה האדם חושב כל הזמן, האם הוא נאמן לבורא ורואה כל הזמן את הטוב והחסד שה' משפיע עלינו, או שהוא מחפש תמיד לקנטר?!

אדם שיש לו קשיות על אשתו ועל רבו, בודאי שיש לו קשיות על ה'. אדם שממרמר מהסביבה שלו בכל מקום, זה סימן שחסר לו נאמנות, והוא חושב שהכל מגיע לו, ובכל פעם לא טוב לו ויש לו מה לבקר. מאידך, אדם שמעריך את כל הטוב, מתוך ידיעה שלא מגיע לו כלום, הוא זוכה לחיים טובים בזה ובבא.

אברהם לחש ליצחק את כל מעלותיה של אמו מאן וצוה עליו להעביר זאת לרבקה, שהיא כבתו של אברהם...

חז"ל אומרים, שכאשר אדם עולה לשמים, שואלים אותו: נשאת ונתת באמונה. היית נאמן? היית קשור לה? היה לך הערכה לרבקה לאשתך? כמה טוב מקיף אותנו, האם הערכנו את האשה שעושה לנו כל טוב? האם חשבנו פעם על החסד העצום שבכל יום יש לנו בית לשוב אליו, למשפחה שמחפה לנו? האשה מציגה אותנו מרדת שחת בזה ובבא!

בכל יום ויום, עלינו להוסיף עוד הערכה לאשה, עוד התבוננות כמה טוב עצום יש לנו ממונה. לבוא הביתה עם מלים של הערכה, עם נאמנות. להסתובב בין המוטות של הילדים, ולהתמלא ברגש של אהבה לקב"ה. ולומר: אבא! אתה נותן לי מרגליות יקרות ששוות כל הון, אני שומע שהילדים שלי נושמים, הדו! לה'.

גם אם הילד קם בלילה, ולא נותן לישון, נשמח שאנחנו לא צריכים לשהות לצדו בבית חולים, אלא אנחנו בבית החם שלנו, בבריאות ובשמחה.

המורה מכל האמור: אברהם אבינו הנו דגמא אישית בשבילנו כיצד לחיות את ה' על כל צעד ושעל, ולראות כיצד לקדש את הבית שלנו ואת המעשים שלנו כענין הפהנים בבית המקדש, וכיצד להעריך את נשינו מתוך ידיעה שעקר עבדת ה' שלנו נעשית על ידם, והם שתפים בבניית בית המקדש הפרטי שלנו.

"מנחת אהבה ונדבה" תכלית המנוחה בשבת, לבוא לאהבת ה', לאמת ולנאמנות לבורא, וכן בשאר המצוות ולמוד התורה הקדושה, עלינו להתבונן היאך המצוות והתורה קשורים אלינו, היאך אנו מתקרבים לה' על ידי הלמוד וקיום המצוות.

וכאשר אנו דבקים בבורא ממילא אנחנו לא באים לידי משפטים ודיני ממונות, היות שכאשר אדם עסוק ברוחניות, הוא לא עשה עסק מעולם הזה, ואינו מגיע לידי קטטות ומריבות.

ראוי לנו להתבונן שבאנו לעולם הזה בכדי לקנות שלמות רוחנית ובמקום לעשות עסק מעניני העולם הזה העולם הזה, נשקיע בקנינים רוחניים, נחשב בכל מעשה היאך אנו דבקים בבורא. נראה בכל דבר

את הטוב והחסד שה' משפיע עלינו, ונכניס את הדעת הזו בתוך הבית, בשבת קודש נשב עם כל בני המשפחה, ונשיר שירים של שיר ושבח לבורא עולם במלים משלנו, על כל הטוב שיש לנו בבית, נכניס את הדעת של אברהם אבינו בחיי היום יום.

כמו שאנו רואים אצל אליעזר, ששם את הצמדים על ידי רבקה, כענין לוחות הברית ועשרת הדברות, כן! כן! המעשים הפשוטים שאנו עושים בבית, כאשר אנו מכניסים בהם קצת מחשבה של אהבת ה', של נאמנות אליו יתברך, הם הופכים להיות יסודות היהדות.

כאשר אנו באים הביתה ונותנים הרגשה טובה לבני ביתנו, כשאנו מחמיאים ומפרגנים על כל הטוב שהם טורחים עבורנו השכינה שורה בביתנו, המעשים הפשוטים שלנו מקדשים את הבית שלנו בקדשת בית המקדש.

כשנתבונן בפרשתנו נראה שהתורה לא מאריכה רק במעשי האבות, כי אם גם במעשי עבדי אבות, ללמדנו שבכדי ללכת בדרך האבות, עלינו להעמיק בדרכיהם ולהתבטל אליהם ולצדיקים שבכל דור שממשיכים את דרכם, כשם שאליעזר זכה לכל טוב, בזכות שהתבטל לאברהם רבו, וכך הוא ספג את המדות של אברהם בקרבו.

ובכדי לזכות לכה עלינו להיות בשפלות והכנעה, כמו שאנו רואים אצל אליעזר שלא לקח את הגדלה לעצמו, אלא אמר 'עבד אברהם אנכי' ובזכות זה הצליח בשליחותו למרות ששאל שלא כהגון, כמו שאמרו חז"ל.

ולא עוד אלא שלמרות שהיה קשה לאליעזר מאוד לבצע את שליחות רבו, היות שחפץ ביצחק לבתו, מכל מקום בצע את שליחות רבו בנאמנות, מחמת שחפשו להשלים את עצמו, הוא לא חפש את מה שנראה לו טוב אלא את מה שרבו אמר לו, ולפיכך אמר אלי אני מחפש לעצמי

ואלה שני חיי ישמעאל... ויגוע וימת ויאסף אל עמיו"

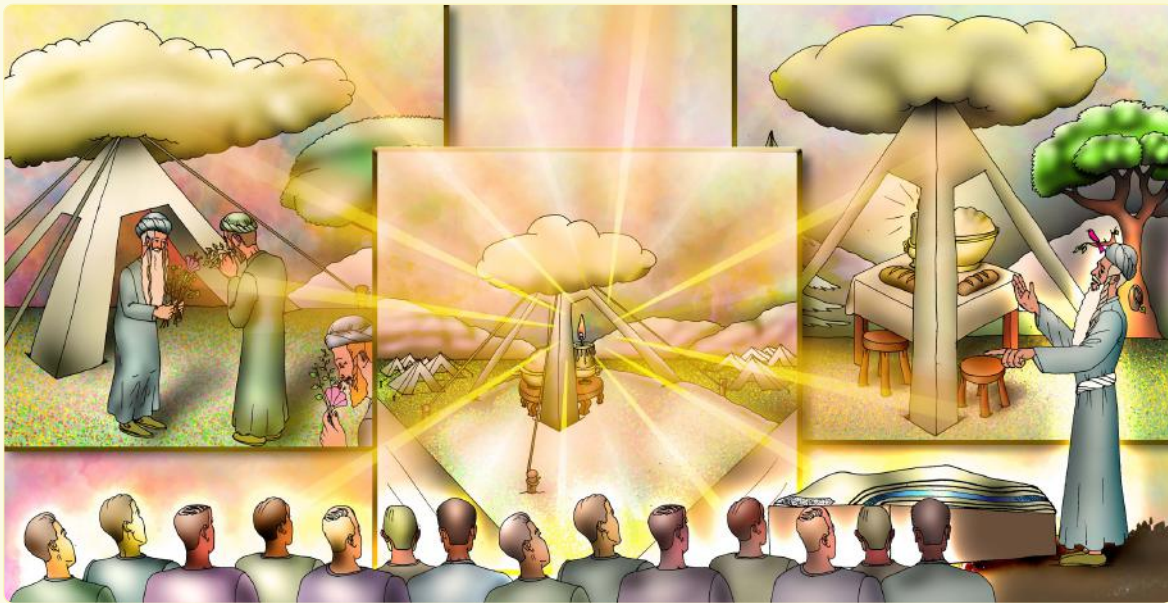
איתא בגמרא (מגלה יז) שנאמר בישמעאל גויה כמו בצדיקים, מפיון שחזר בתשובה וכבד את יצחק בעת הלוייה של אביו.

מפאן נלמד שאפשר תמיד לשוב בתשובה שלמה ולהיות צדיק, שהרי אפלו ישמעאל שהרשיע הרבה, זכה לחזר בתשובה והתורה מעריכה את תשובתו, שנעשתה על ידי שהתבטל ליצחק כמו שאמרו חז"ל (ב"ב טז), פי המכבד והמוקיר תלמידי חכמים,

זוכה לקבל מהם ולהיות בעל תשובה, כדאיתא בגמרא (שבת כב):

שכאשר אדם מקבל עליו את דעת רבו בהכנעה הוא מקבל דעת להשקיע בעקר בתורה ומצוות, במדות טובות, וכך לזכות לעולם הבא.

פנינים מצויירים

אמרו חז"ל בגמרא (קדושין ב.) שקנן אשה לומדים בקיחה קיחה משדה עפרון! והינו שפל מעשיו של אברהם היו מקשה אחת של עבודת ה', וגם בעת

פטירת שרה התבונן כיצד הוא עובד את ה' כעת.

וכשם שכששרה הייתה צעירה הם התחתנו יחד ובנו את ביתם - בית המקדש הפרטי שלהם, כמו כן אחרי פטירתה חפש אברהם מקום הראוי לבית המקדש בכדי לקבור שם את שרה, על מנת שימשיכו לעבד שם את ה' כבחי חיותם. ולכן נכתב 'ולבכתה' - כ' קטנה [כאלו אינה כתובה] - אותיות 'ולביתה' - לבית ה', בית המקדש, שאברהם הלך לבנות לה את בית המקדש.

עוד יש לבאר שאברהם הספיד את שרה בלחישתה ליצחק, וזה 'לבכתה' בכך קטנה, שאברהם לחש ליצחק את כל מעלותיה של אמו מאז, וצוה עליו להעביר זאת לרבקה, שהיא כבתו של אברהם, ורבקה תעביר את מעלותיה של שרה לתוך ביתו של יצחק, והלאה לכל בנות ישראל במשך הדורות, 'לביתה' מלשון בת - בתו של אברהם זו רבקה, כמו שנאמר וה' ברה את אברהם בכל. ועל כן

נסמכה לכה פרשת השבוע של יצחק עם רבקה.

ואף יצחק יצא לשוחר בשדה, שזה השדה שהקים אברהם בשדה עפרון - מערת המכפלה.

וכדאיתא באריכות בגמרא (ב"ב נח): 'ר' בנאה הוה קא מצייז מערתא, פי מטא למערתא דאברהם אשכחיה לאליעזר עבד אברהם דקאי קמי בבא אמר ליה מאי קא עביד אברהם? אמר ליה גאני בכנפה דשרה וקא מעינא ליה ברישיה. אמר ליה זיל אימא ליה בנאה קאי אבבא אמר ליה ליעול מידע ידיע דיצר בהאי עלמא ליכא."

נמצינו למדים שמערת המכפלה הנה בית המקדש של אברהם אבינו - הן בחיו והן בפטירתו, ועל כן הקריב שם קרבנות והתפלל שם בחיו וכן לאחר פטירתו, וכדאיתא בגמרא (ב"מ פה): שבכל יום אליהו הנביא נוטל לאבות הקדושים את ידיהם טרם עבודתם וכענין הכיור שהיה בבית המקדש לכהנים.

אחרת שמתאימה לנו, הוא הבין את מצוקתי; אולם קבע שהוא סגר עם קבלן לעוד יומים, והוא מכרח להתחיל בעבודות הבניה.

הרגשתי שכלו כל הקצין ובלב כבד יצאתי לתפלת ערבית, התפללתי בלב נשבר מעומקא דלבא שאזפה למצוא דירה בהקדם האפשרי ולא אזרק לרחוב עם כל בני משפחתי, פרקתי מלבי את כל הדאגה והקשי שהיו לו בחדש האחרון, ובסיום התפלה הרגשתי הקלה, היתה לי הרגשה שה' שמע את תפילתי ומחיש את ישועתי.

תוך כדי יציאתי מבית הפנסת הבחנתי בגליזון שהיה מספר בו על יהודי יקר - הרב ישראל קלין זצ"ל שהיה נצל שואה, ועבר שם שבועה מדורי גהנם ועמד בכלם בגבורה, והוא זקף את הצלתו במעשה שהיה עמו, שפעם ראה יהודי חלש ותשוש שהיה נפוח כפון מרב שלא בא דבר מאכל לפיו פמה ימים, ועמד אותו האיש על יד פח האשפה, ונבר וחפש בתוכו דבר מאכל.

כאשר ראה אתו ר' ישראל, נגש אליו ואמר לו 'אמנם אין לי דבר מאכל להביא לך אולם אני יכול להעניק לך אהבה ושמחה בשפע, ומדבור למעשה נטלו ר' ישראל בשתי ידיו, חבקו ופצח עמו ברקוד של שמחה על היותם יהודים אהובים למקום ואוהבים זה לזה, וכך רקדו זמן רב, וזה נתן לשניהם כחות אדירים להנצל.

סימתי לקרוא את הספור המפלא, והחלטתי לרקוד ולשמח לפני הבורא על היותי יהודי, ועל כל החסדים שהוא עושה עמי בכל עת ושעתי לעשות עמי במציאת הדירה בקרוב, וכך יצאתי מבית הפנסת הישר לאלם שמחות שהיה בקרבת מקום, שם התקיימה שמחת חתונה.

נכנסתי לתוך המעגל ורקדתי בעוז ובתעצומות כששפתי ממלמלות הודאה לבורא ברוך הוא, הרגשתי שה' גרם לי את הקשי בכדי שאתקרב אליו יותר ושמחתי בכך מאוד, בצאתי מהאולם פגשתי את גיסי והוא ספר לי שראה שמפרסמים דירה במחיר מוזל, הלכנו יחד לראות את הדירה, וכאשר נכנסתי לדירה נופרתי שראיתי אותה כבר לפני חדש, אלא שהמחיר היה גבה מדי, וכעת ירד מחירה.

תוך כדי שאני מהרהר פנה אלי בעל הדירה ואמה תראה, 'המחיר שאני דורש כעת נמוך מאוד ממה שפרסמתי בתחלה, היות שכבר חדש וחצי אני מנסה להשכיר את הדירה ולא מצאתי שכר, הרגשתי שה' שמר לי את הדירה הזו ואף המחיר ירד למעוני, יצאתי בשמחה לביתי, ועוד באותו יום סגרנו חוזה, ולמחרת כבר עברנו לדירה החדשה יחד עם הדירה שזכיתי בה, קבלתי גם דרך כך שעור מבזר עולם בשמחה אמונה ובטחון.

התפלה זה ברפת אבות.

ו. 'ואמר ה' אלקי אדני אברהם' - לארץ כל הדרך אנו רואים שאליעזר מתפלל בזכות אברהם, כי כל הדרך היתה מושבתו על אברהם רבו

ז. 'הקרה נא לפני היום' - להתפלל לפני כל מעשה.

ח. 'והיה הנערה וגו'' - בשדוכים צריך לברוק היאך המדבר עושה חסד גם עם אנשים זרים וכושים השונים מאתו במראה כאליעזר שהיה מבני חם.

ט. 'ובה אדע כי עשית חסד עם אדני' - לעשות את כל צרכי הצדיק בשמחה הגם שזה נוגד את רצונו האישי, כאליעזר שהתפלל שזיכה לעשות את רצון אברהם, על אף שידע שעל ידי בצוע השליחות לא יזכה ביצחק לחתנו.

י. 'השקיני נא מעט מים' - לבקש קצת ובדרך ארץ מבלי להכביד על הזולת.

יא. 'מעט מים מפדך' - שנתנה לו מהפך שמלאה לעצמה.

יב. 'ותאמר שתה אדני' - שקבלה אותו בשמחה וקראה לו אדוני.

יג. 'ותמהר' - לעשות חסד בזריזות.

יד. 'ותאמר גם לגמליך אשאב' - לעשות חסד גם במה שלא נתבקש.

טו. 'ותשאב לכל גמליו' - לא השתמשה במה שהמים עולים לקראתה, אלא טרחה בעשית חסד בפעל.

מעשה עבדי אבות - תורה לבנים

פרשת אליעזר עבד אברהם מלאה מצות והנהגות בלי סוף, וראוי להאריך בהם מאד, ונפרט כאן כמה מהם לפי סדר הפסוקים:

א. 'זקן ביתו' - כל זמן שישמש לוט את אברהם היה אליעזר בזוי ושפל, ולמרות זאת הלך בנאמנות אחרי אברהם, ואפלו בשעה שדמהו לישמעאל ואמר לו 'עם הדומה לחמור, מכל מקום לא נפל בדעתו אלא נשאר חזק באמונת חכמים מתוך בטול כל ישותו, ודוקא על ידי כך זכה להיות דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים.

ב. 'זקן ביתו' - אליעזר למד ליצחק את גדלת אביו אברהם, וזה מה שנאמר "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו שיצוה את בניו - יצחק על ידי שיצוה את ביתו - זה אליעזר שנאמר בו 'זקן ביתו'.

ג. לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני - הגם שאמר אברהם במפרש לאליעזר שהוא מקלל ומחמת כך אינו חפץ להשתדד עמו, מכל מקום לא נשבר אליעזר והמשיך בשליחות רבו, ועל ידי כך זכה להפך מארור לברוך.

ד. לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני - אברהם מקפיד להבדל מעם הארץ, ועל כן הזהיר את אליעזר לא לקחת מבנות כנען

ה. 'ואמר ה' אלהי אדני אברהם' - להזכיר זכות אבות בתחלת התפלה ומחמת כך הגם שבקש שלא כהגו נענה בתפלתו, כי עקר